

Gedeelde kwetsbaarheden – Van gemeenschapsvorming naar gemeenzamen

De wereld wordt uit elkaar gespeeld, mensen ook, als kegels op de bowlingbaan. In 'Bowling Alone' duidde politicoloog Robert Putnam dat verschijnsel van voortschrijdende individualisering al meer dan twintig jaar geleden. Digitalisering doet daar vandaag nog een aardige schep bovenop. Of we nu samen *gamen*, vriendschappen op sociale media smeden of Zoomen voor het werk, communiceren doen we vandaag steeds meer in eenzaamheid. Toch zonder fysieke nabijheid. Hoe krijgen we mensen nog uit hun kot? Hoe laten we ze nog samen iets ondernemen? Hoe laten we ze terug samen dromen? Gemeenschapsvorming leek jarenlang het medicijn, maar wat is het goede recept en wie lust het nog? Jongeren alvast steeds minder. Bovendien klinkt 'gemeenschap' in een diverse samenleving gemakkelijk als 'harmonie', en ruikt soms zelfs verdacht naar monocultuur: het moeten delen van eenzelfde identiteit om een gemeenschap te kunnen vormen. Gemeenschappelijke waarden en normen, en liefst dezelfde taal graag! U begrijpt dat wel, maar kan het nog? In zijn lezing pleit socioloog Pascal Gielen om mensen om een andere reden samen te brengen. Niet gemeenschapsvorming, maar 'gemeenzamen' (dat komt van het Engelse 'commoning', maar klinkt in het Nederlands veel mooier) noemt hij dat. Mensen komen samen en werken ook samen omdat ze noden delen, omdat ze gelijkaardige kwetsbaarheden bij elkaar herkennen. Een ontmoetingscentrum wordt een plek waar we die kwetsbaarheden durven delen. Dat is de rol van een semipublieke plek. Die wekt vertrouwen, vertrouwen om met onbekenden - mensen buiten de intieme sfeer van vrienden en familie - gemeenschappelijke gevoeligheden te bekennen en te erkennen. Dat is nodig voor zingeving: *zin* als betekenis, ook richting aan ons bestaan, en goesting in *samen* leven te geven. Een ontmoetingscentrum als een huis van vertrouwen om de wereld van morgen aan te kunnen. Een zingevingshuis dat ons zonder vrees, maar wel nieuwsgierig naar een nieuwe horizon doet lonken.